

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 10-05-34136 בוקבזה נ' מנהל מס ערך מוסף – אשדוד

בפני כב' הנשיא יוסף אלון

המערער **אשר בוקבזה**
ע"י ב"כ עוה"ד קורין מהצרי

נגד

המשיב **מנהל מס ערך מוסף אשדוד**
ע"י ב"כ עוה"ד מרים פורת מפמ"ד אזרחי

פסק דין

- 1
- 2 1. ביום 20.5.10 דחה סגן הממונה האזורי של מע"מ באשדוד את בקשת המערער לרושמו
- 3 כעוסק מורשה – ונימק את החלטתו, במכתבו מאותו היום, כדלהלן:
- 4 "אני נאלץ לדחות פנייתך שבנדון לאור העובדה כי לא הגשת דוחות רבים לשנים 1993-
- 5 1995 ולאור העובדה כי סגרת את התיק והותרת חובות רבים.
- 6 כמו כן במשך השנים 9-2008 ועד 2/2010 היית פעיל ללא רישום במע"מ".
- 7 בהמשך מכתב ההחלטה הנ"ל הוסיף הממונה והודיע למערער כי:
- 8 "יחד עם זאת נהיה מוכנים לשקול את פנייתך שבנדון בכפוף לכך שתשלם במזומן את כל
- 9 חובך ממש כפי הנובע ממצב החשבון נכון ליום מכתבי זה בסך 4,033 ₪. תבצע הסדר של
- 10 3-4 תשלומים לגבי ריבית והצמדה בסך 9,736 ₪ כפי הנובע במצב החשבון שלך אצלנו נכון
- 11 ליום מכתבי זה... ותמציא למשרדנו את הנתונים של דוחות שלא הוגשו לשנים 93-95
- 12 ותשלום המס הנובע מהם במזומן...".
- 13 בתצהיר עדותו הראשית, ובחקירתו הנגדית, הבהיר סגן הממונה, מר י. כהן, כי בהחלטתו זו
- 14 הוא פעל עפ"י סמכותו (הנטענת) שבסעיף 52 (ג) לחוק מס ערך מוסף התשל"ז – 1975
- 15 ("החוק") ולפיו:
- 16 "52 (ג) המנהל רשאי שלא לרשום עוסק, מלכ"ר או מוסד כספי, אם יש לו יסוד סביר
- 17 לחשוש שהוא יעסוק בפעולות בלתי חוקיות".
- 18
- 19 2. בערעור זה (שהוגש לפי סעיף 64 (א) לחוק) משיג המערער כנגד החלטת הממונה שלא
- 20 לרושמו כעוסק מורשה.
- 21 טענתו העיקרית של המערער הינה כי הממונה חרג בהחלטתו מסמכותו שבסעיף 52 (ג)
- 22 לחוק. לטענתו, סמכות הממונה על פי אותו הסעיף ענינה בהימנעות מרישום כעוסק של מי
- 23 אשר מתקיים יסוד סביר לחשוש שיפעל בעסקו בפעולות בלתי חוקיות.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 10-05-34136 בוקבזה נ' מנהל מס ערך מוסף – אשדוד

- 1 המדובר ב"אי חוקיות" של פעילות העוסק שרישומו מתבקש .
- 2 בענין המערער דגן הממונה לא טען ואיננו טוען כי סוג או אופי עיסוקו (עבודות חשמל) בלתי
- 3 חוקי או כי קיים יסוד סביר לחשוש לאופי עיסוק שכזה.
- 4 המשיב טוען לעומתו כי מי אשר נכשל בעבר במילוי חובותיו עפ"י חוק מע"מ נמנה גם הוא
- 5 על אלה ש"עיסוקם בלתי חוקי" – כמובן הדברים בסעיף 52 (ג) לחוק.
- 6
- 7 העובדות הצריכות לערער זה אינן שנויות במחלוקת.
- 8 בשנים 1987-1995 היה המערער רשום כעוסק מורשה בתחום החשמל, ותיק העוסק התנהל
- 9 במשרדי מע"מ בבאר שבע.
- 10 במהלך השנים 1993-95 הוא לא הגיש תשעה דוחות תקופתיים – ובשל כך הועמד פעמיים
- 11 לדין פלילי, הורשע, ודינו נגזר למאסר על תנאי ולתשלומי קנסות (גזרי הדין ממרץ 1995
- 12 ומדצמבר 1997).
- 13 בעקבות כך סגר המערער את תיקו במע"מ (באר שבע) – בתחולה רטרואקטיבית מ- 1.5.95.
- 14 בגין הדוחות הנ"ל שלא הוגשו והמס שלא דווח נותר כאמור חוב קרן (לשנים 93-95) בסכום
- 15 של 4,033 ₪ ועליו נצברו ריבית והצמדה בסכום של 9,736 ₪ (כנטען ע"י המשיב במכתבו
- 16 נשוא ערעור זה).
- 17 בשנת 2008 החליט המערער לפתוח את עסקו מחדש, הפעם באזור אשקלון, ופנה לרואת
- 18 חשבון שתפעל לרישומו כעוסק מורשה.
- 19 לדבריו, רואת החשבון הודיעה לו כי טפסי הרישום הוגשו ואף הונפקו לו אישורי מס הכנסה
- 20 לצורך ניכוי מס במקור (5%) ואישור מע"מ על "ניהול פנקסי חשבונות ורשומות לפי חוק
- 21 עסקאות גופים ציבוריים התשל"ו 1976. (ר' נספחים 3 ו-4 להודעת הערעור).
- 22 בנוסף לכך הוא החל לדווח מאז ראשית 2008 דיווחים תקופתיים למע"מ.
- 23 לדבריו, רק בסוף 2009 התברר לו כי למעשה לא נרשם כלל כ"עוסק מורשה" וכי דוחותיו
- 24 התקופתיים החל מתחילת 2008 היו בנוהל של "דוחות מאולצים".
- 25 בעקבות כך פנה המערער לממונה מע"מ באשדוד (אזור פעילותו החדש) בבקשה לרושמו
- 26 כעוסק מורשה עפ"י סעיף 52 (א) ו- 52 (ב) לחוק – אולם, בקשתו נדחתה כאמור על ידי
- 27 המשיב בהחלטתו מיום 20.5.10 אשר תמציתה צוטטה בפתח הדברים לעיל.
- 28
- 29 לאחר בחינת טענות הצדדים כפי שפורטו בתצהירי העדויות הראשיות, בחקירות הנגדיות
- 30 ובסיכומי הצדדים – מוצא אני כי החלטת המשיב ניתנה שלא כדין ודין ערעור זה להתקבל.
- 31 מסקנה זו מתבקשת מפרשנות הוראות סעיף 52 בכללן והוראת סעיף 52 (ג) בפרט.
- 32 בסעיף 52 (א) נקבעה חובתו של "עוסק" (דהיינו "מי שמוכר נכס או נותן שרות במהלך
- 33 עסקיו" – כהגדרת סעיף 1) ברישום במע"מ.
- 34 לצד חובה זו – קמה לו זכותו עפ"י ס"ק 52 (ב) להירשם כעוסק במע"מ, וכלשון הסעיף:

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 10-05-34136 בוקבזה נ' מנהל מס ערך מוסף – אשדוד

- 1 "52 (ב) אדם שהוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שהוא מקים עסק, רשאי להירשם כעוסק,
 2 ומשנרשם דינו לכל דבר וענין כעוסק".
- 3 "רשותו" זו של העוסק (להירשם) מהווה מצידו השני של המטבע את חובת הממונה
 4 לרשמו.
- 5 חובה זו מתבקשת מלשון הסעיף וכן מתוך העובדה הפשוטה כי סירוב לרשום עוסק כמוהו
 6 כשלילת זכות היסוד שלו לחופש העיסוק, זאת הואיל ועפ"י סעיף 52 (א) – "עוסק, מלכ"ר
 7 ומוסד כספי חייבים ברישום, במועד ובדרך שנקבעו". המדובר כידוע בחובה שהפרתה
 8 עלולה לעלות אפילו כדי עבירה פלילית עפ"י סעי' 117 (א) לחוק.
- 9 לאור זאת – סמכויותיו של הממונה שלא לרשום עוסק מכוח העילות המפורטות בסעיפים
 10 52 (ג) ו- 52 (ד) לחוק – תתפרשנה בצמצום הנדרש והמתבקש לענין הפעלת סמכות מנהלית
 11 שתוצאותיה פגיעה בזכות היסוד של חופש העיסוק.
- 12
- 13 5. שיקוליו של המשיב בגינן סירב (בשנת 2010) לרשום את המערער כעוסק – נומקו על ידו,
 14 כמצוטט בפתח פסק הדין, במחדליו של המערער בניהול ספריו ודוחותיו למע"מ בשנים
 15 1993-95 – דהיינו למעלה מ- 15 שנים בטרם החלטת הסירוב (מיום 20.5.10).
 16 המשיב דימה לחשוב כי בנסיבות אלה קמה סמכותו לסרב הרישום מכוח סעיף 52 (ג).
 17 דא עקא – בכך טעה המשיב בפשוטה, במובנה, ובתכליתה של הוראת סעיף 52 (ג) לחוק.
 18 הוראה זו ענינה בעוסק אשר קיים "יסוד סביר לחשוש שהוא "יעוסק" (לשון עתיד)
 19 ב"פעילות בלתי חוקית".
 20 "פעילות בלתי חוקית" כפשוטה, משמעה פעילות עבריינית באופיה ובמהותה.
- 21 נוסף ונאמר כי נוכח המשמעות מרחיקת הלכת הנודעת לסירוב הרשות לרשום עוסק עליה
 22 עמדנו לעיל (שלילת זכות היסוד לעיסוק ולחופש העיסוק) דורשת הפעלת סמכות מנהלית זו
 23 בחינה יסודית ומשכנעת של "היסוד הסביר לחשש" ושל טיב ה"פעילות הבלתי חוקית"
 24 הנטענת.
- 25 סגן הממונה בתצהירו ובחקירתו הנגדית פרש את משנתו לפיה מי אשר חטא בעבר בעבירות
 26 אי דיווח למע"מ – עולה לטעמו כמי שמתקיימות בו הוראות סעיף 52 (ג).
 27 ולא היא.
- 28 "אי החוקיות" בה עוסק הסעיף הינה אי החוקיות של העיסוק בו מתעתד מבקש הרישום
 29 לעסוק. לדוגמא, הימורים, עסקי זנות, רכוש גנוב וכד'.
 30 אין ענינה בעיסוק שהוא חוקי ובחששו. של הממונה שמה העוסק לא יעמוד בחובותיו
 31 כעוסק עפ"י חוק מע"מ במהלך הפעלת עסקו החוקי.
- 32 ניתן להקיש בין הוראת סעיף 52 (ג) דגן להוראת סעיף 3 לחוק העמותות התש"מ – 1980 –
 33 ובסמכות רשם העמותות שלא לרשום עמותה "אם יש יסוד סביר למסקנה כי העמותה
 34 תשמש מסווה לפעולות בלתי חוקיות". וראה לענין זה המבואר בדבר החסבר להצעת החוק

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 10-05-34136 בוקבזה נ' מנהל מס ערך מוסף – אשדוד

- 1 דן (ה"ח 2299 התשנ"ד עמ' 605) וההפניה שם לדברים שנפסקו עוד בבג"ץ 241/60 כרדוש נ.
 2 רשם החברות (פד"י טו, 1152).
- 3
- 4 6. זאת ועוד. בסעיף 52 (ד) לחוק דן – נקבעה במפורש סמכותו של הממונה בענין רישום עוסק
 5 שהורשע בעבר בעבירות מסוימות לפי חוק מע"מ וזאת כדלהלן:
 6 **"52 (ד) המנהל רשאי לדרוש ערובות להנחת דעתו מאדם המבקש להירשם
 7 כעוסק...כתנאי לרישומו כאמור אם הורשע אותו אדם בחמש השנים שלפני המועד שבו
 8 הגיש בקשה לרישום לפי סעיף זה בפסק דין חלוט, לפי סעיפים 117 (א) (3) (5) או (6) ולא
 9 שילם את חוב המס נשוא כתב האישום, או שהורשע בפסק דין חלוט בעבירה לפי סעיף
 10 117 (ב)...".**
 11 ודוק. סמכותו של המנהל עפ"י סעיף 52 (ד) איננה לדחות את בקשת הרישום, אלא להתנותה
 12 בדרישת ערבות.
 13 וגם זאת, במי שהורשע באחת מהעבירות לפי חוק מע"מ המנויות שם, בתקופת חמש השנים
 14 שקדמו לבקשת הרישום.
 15 נמצאנו למדים איפוא כי ככל שאמורים הדברים בעוסק המבקש להירשם עפ"י סעיף 52 (א)
 16 ואשר הפגם שנמצא בו הינו חובות למע"מ נשוא כתב אישום שהורשע בו, בסעיפים
 17 מהסעיפים המנויים שם, במהלך חמש השנים שקדמו לבקשת הרישום – רשאי המנהל
 18 להתנות את רישומו בהפקדת ערבות.
 19 הוא איננו רשאי לדחות את בקשת הרישום.
 20 גם את הערובות אין הוא רשאי לדרוש, כתנאי לרישום, אלא אם ההרשעה היתה בחמש
 21 השנים שקדמו להגשת הבקשה.
 22 מאומה מכל אלה לא נתקיים במיערער דן ואף לא בהחלטה נשוא ערעור זה.
 23 המיערער הורשע אמנם בעבר (בשנת 1995 ובשנת 1997) בעבירות לפי חוק מע"מ – אולם
 24 המדובר בהרשעות שחלפו הרבה למעלה מ-5 שנים מנתינתן ועד להגשת הבקשה.
 25 זאת גם זאת, סגן הממונה מר י. כהן, שהחלטתו עומדת במדוכת ערעור זה, אישר בפה מלא
 26 בחקירתו הנגדית (עמ' 8 שורות 3-4) כי סירובו לרישום לא הסתמך על הוראת סעיף 52 (ד)
 27 אלא כי:
 28 **"מכתב הסירוב שלי ממאי 2010 הוא מכוח הסמכות שקיימת לי, לדעתי, על פי סעיף 52
 29 (ג) לחוק מע"מ".**
 30 כפי שפורטו הדברים לעיל – אין בין סמכות המנהל הקבועה בסעיף 52 (ג) לבין החלטת
 31 המשיב נשוא ערעור זה – ולא כלום.
 32
- 33 7. בחקירתו הנגדית הרחיב בעל החלטה והבהיר כי לשיטתו ולפרשנותו – כאשר עוסק
 34 המבקש להירשם חייב חובות עבר למע"מ בגין **"...דוחות שלא שולמו במלואם, דהיינו
 35 דוחות שלא הוגשו..."** כי אז יש למנהל את הסמכות עפ"י סעיף 52 (ג) לסרב לרושמו כעוסק.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"מ 10-05-34136 בוקבזה נ' מנהל מס ערך מוסף – אשדוד

- 1 פרשנותו זו של סגן הממונה (בעל החלטה דנן) מוטעית כאמור לעיל ומנוגדת לפרשנות
 2 המילולית ההקשרית והתכליתית של הוראות סעיף 52 בכלל וסעיף 52 (ג) בפרט. סמכות
 3 המנהל שלא לרשום עוסק עפ"י סעיף 52 (ג) איננה מנוף או אמצעי מינהלי לאכיפת תשלום
 4 חובות עבר למע"מ.
 5 סמכות המנהל לקשור בין בקשת עוסק להירשם לבין תשלום חובות העבר של העוסק
 6 למע"מ הינה במגבלות ובתנאים המפורטים בסעיף 52 (ד) לחוק – ובאלה בלבד, כפי שפורטו
 7 הדברים לעיל.
 8
 9 8. סוף דבר, החלטת המשיב נשוא ערעור זה ולפיה סירב לרשום את המערער כעוסק הינה
 10 החלטה שגויה, שלא בסמכות, והיא בטלה מעיקרה.
 11 אשר על כן אני מקבל את הערעור, מבטל את החלטת המשיב מיום 20.5.10 ומורה למשיב
 12 לרשום את המערער כעוסק וזאת רטרואקטיבית מיום הגשת בקשתו של המערער להירשם
 13 (עפ"י סעיף 52 (א) לחוק) ביום 1.8.2008.
 14 יובהר כי איני מתייחס בפסק דין זה לבקשת המערער (שהוגשה לראשונה לאחר הגשת
 15 הסיכומים) לקבוע כי חובות העבר שלו למע"מ התיישנו. זאת הואיל ושאלה זו לא נכללה
 16 במסגרת טענות ערעור זה וספק רב אם הדרך והמסגרת להעלאתה הינה בגדרו של ערעור
 17 עפ"י חוק מע"מ – בוודאי שלא בערעור עפ"י סעי' 64 לחוק.
 18
 19 נוכח תוצאת הדברים אני מחייב את המשיב לשלם למערער הוצאות ערעור זה וכן שכ"ט
 20 עו"ד – הכל בסכום כולל של 10,000 ₪.
 21 המזכירות תשלח העתק מפסק דין זה לב"כ הצדדים.
 22
 23
 24 ניתן היום, כ"ט שבט תשע"א, 1 פברואר 2011, בהעדר הצדדים.
 25

- 26 ה יוסף אלון, נשיא
 27
 28